

*Библиотека
за етене*

ЕДГАР АЛЪН ПО

**СРЕЩА С
ЧЕРВЕНАТА СМЪРТ**

РАЗКАЗИ

Издателство
 ПАРИТЕТ

РУСКИ КНИГИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

ЕДГАР АЛЪН ПО. СРЕЩА С ЧЕРВЕНАТА СМЪРТ.
РАЗКАЗИ / Поредица „Библиотека за четене“, 256 стр.

Превод: Таня Балова; Кирил Хавезов; Борис Миндов

Илюстрации на корицата и в книгата: Хари Кларк

Да се разказват страшни истории е дарба и онези, които я притежават умело я усъвършенстват от векове. Всепризнат талант в разказването на такива истории е Едгар Алън По. Той с право е смятан за основоположник на психологическата и детективска проза, мистика и готика. От малък с увлечение слуша приказки и предания, смразяващи кръвта, а когато пораства започва сам да пише разкази, изпълнени с мрачен хумор, загадъчност и необясними образи. В „Среща с червената смърт“ са включени едни от най-популярните творби на Едгар Алън По, а разказът „Ти си човекът“ е кратка история, написана през 1844 г., която се публикува за първи път на български език. Тя се счита за експеримент в детективската фантастика, умело представен чрез редица хумористични похвати.

Сборникът ще събуди въображението ви и ще предизвиква размисли и след като сте затворили последната страница, защото в творчеството на По границата между реалността и фикцията е незабележима, а стаеният ужас надделява над всички останали чувства, което по тайнствен начин завладява съзнанието и омагьосва сетивата.

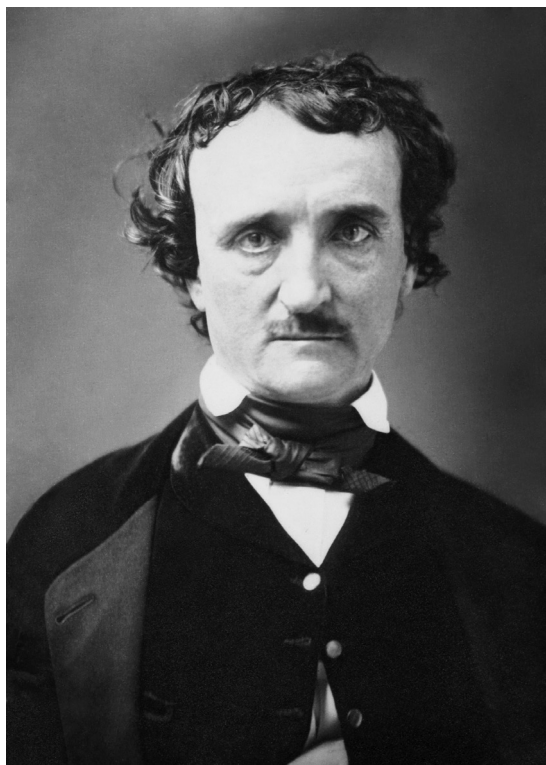
За поръчка на книги от сайта www.paritetbg.com

20 % отстъпка.

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-445-6

Едгар Алън По
(1809 - 1849)

ИЗДАДЕНИ В „БИБЛИОТЕКА ЗА ЧЕТЕНЕ“

1. **Александър Дюма** – КАВАЛЕРЪТ Д'АРМАНТАЛ
2. **Рафаело Джованьоли** – СПАРТАК
3. **Александър Куприн** – ДУЕЛ
4. **Александър Куприн** – БЯЛАТА АКАЦИЯ
5. **Н. Гогол, Л. Толстой, А. Пушкин, Ф. Достоевски** – ПОВЕСТИ ОТ РУСКИТЕ КЛАСИЦИ
6. **Лев Толстой** – СЕВАСТОПОЛСКИ РАЗКАЗИ. ХАДЖИ МУРАТ
7. **Иван Тургенев** – ПРОЛЕТНИ ВОДИ. АСЯ
8. **Йенс Петер Якобсен** – НИЛС ЛЮНЕ
9. **Оноре дьо Балзак** – ЕДНА ТЪМНА АФЕРА
10. **Сигрид Унсет** – СЪРЦЕТО НА ЙЕНИ
11. **Джек Лондон** – ЗВЕЗДЕН СКИТНИК ИЛИ УСМИРИТЕЛНА РИЗА
12. **Антон Чехов** – ЖИВОТЪТ Е ПРЕКРАСЕН!
13. **Фьодор М. Достоевски** – ИГРАЧЪТ НА РУЛЕТКА
14. **Н. Гогол; А. Н. Островски** – ВЕЛИКИ РУСКИ ДРАМАТУРЗИ
15. **Алексей Толстой** – ПОВЕСТИ И РАЗКАЗИ
16. **Александър Пушкин** – КАПИТАНСКАТА ДЪЩЕРЯ. ДУБРОВСКИ
17. **Артър Конан Дойл** – НЕ САМО ШЕРЛОК ХОЛМС
18. **Майн Рид** – ЛОВЦИ НА РАСТЕНИЯ
19. **Дж. Бърнард Шоу** – КАНДИДА. ПИГМАЛИОН
20. **Лев Толстой** – КРОЙЦЕРОВА СОНАТА. ДЯВОЛ
21. **Ал. Куприн; Л. Толстой** – БЪДИ МОЯ! ПОРОЧНИ СТРАСТИ – повести
22. **Л. Андреев; К. Бол; В. Гаршин; В. Брюсов; Д. Х. Келър; Е. А. По; Ф. Робинсън; Ив. Тургунов; А. Чехов; У. Харви** – СТРАХ, разкази
23. **Ст. Л. Костов** – ЗЛАТНАТА МИНА; КОМЕДИЯ БЕЗ ИМЕ – комедии
24. **Ив. Тургенев; Ф. Достоевски; А. Чехов; Ал. Грин; М. Булгаков; Ан. Платонов** – ЗА ЛЮБОВТА, разкази
25. **Ги дьо Мопсан** – ПО ВОДАТА, роман. ФРЕНСКИ ИСТОРИИ, разкази
26. **А. К. Дойл; Ф. Ъ. Андерсън; Р. Хауърд; Ъ. Д. Бигърс; Ъ. Коб; М. Льоблан** – КРИМИНАЛНИ РАЗКАЗИ
27. **Артър К. Дойл** – ПОДВИЗИТЕ НА БРИГАДИРА ЖЕРАП
28. **Марк Твен** – ИЗБРАНИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ
29. **Ч. Левър; Саки; С. Чорни; А. Аверченко; Р. Киплинг; О. Хенри; М. Твен; С. Лийкок; Р. Бенчли; А. К. Дойл; Дж. К. Джеръм** – СМЯХ, хумористични разкази
30. **Л. Андреев; М. Арцибашев; А. Блекууд; К. Бол; В. Гаршин; В. Брюсов; Д. Келър; Е. А. По; Ф. Робинсън; Ф. Сологуб; Ив. Тургенев; А. Чехов; У. Харви** – СТРАХ, разкази

ТИ СИ ЧОВЕКЪТ

Сега мисля да вляза в ролята на Едип¹ и като такъв да ви разкрия прочутата „тайна на Дръндрънленд“². Затова ще ви разкажа – защото мога да го направя само аз – същината на мистерията, скрита в „тайната на Дръндрънленд“, по-точно в „чудото от Дръндрънленд“ – единственото, достоверното, признато от всички, непоправимо и неоспоримо чудо, което изкорени сред дръндрънлендци неверието и насочи практичните умове на средните граждани, дръзвали да изпаднат в скептицизъм, към истинската ортодоксална религиозност, свойствена някога най-вече на старите дами.

Това събитие, за което не бива да разсъждаваме лекомислено, се случи през лятото на 18... година. Мистър Барнабас Тукатамсън, един от най-богатите и уважавани хора в Дръндрънленд, изчезна от

---

¹ Известен митологичен сюжет. Древногръцкият герой Едип разгадава загатката на сфинкса, нещо, което никой от предишните мъдреци не е успявал.

² В разказа почти всички имена и наименования са „говореци“ и нещата са поднесени в ироничен тон, който позволява всякакви тълкувания. В оригинала градчето се казва Rattleborough и понякога По използва двете му части – Rattle и borough, поотделно. Ако втората наистина означава „населено място“, то значението на първата е нещо между „клоунска дрънкалка“ и „празнословие“.

града и което е по-важно, при обстоятелства, накарали останалите да заподозрат нещо неимоверно лошо. Рано сутринта в събота заминал на кон от Дръндрънленд, като публично заявил, че иска да посети съседното градче, на петнадесетина мили от тук, и казал, че ще се прибере още днес, тоест привечер, но същия ден.

Два часа след заминаването конят му се върна, но без ездача си и без дисагите, които мистър Тукатамсън със сигурност си беше взел. На това отгоре клетото животно бе тежко ранено и много изкаляно. Всичко това, то е ясно, доста обезпокои приятелите на стария джентълмен, а когато той не се прибра и в неделя, жителите на градчето *en masse*³ тръгнаха да го търсят, надявайки се да открият ако не изчезналия човек, то поне неговия труп.

Най-много и най-енергично от всички участваше близкият приятел на изчезналия, мистър Чарлз Славни, известен като „Славни Чарли“ или дори „Стария Славни Чарли“. Не знам и не ме интересува дали всичко това се дължи на някакво изумително съвпадение, или нашите имена имат незабележимо влияние върху човешките ни свойства, но повече от несъмнено е, че на света едва ли има поне един Чарлз, който да не е открит, честен, прям, добродушен и чистосърдечен човек с ясен

---

³ Вкупом (фр.).

и звучен глас с приятен тембър, който гали всеки слух, и със също толкова прям и открит поглед, в който се чете: „Съвестта ми е чиста, не ме е страх от нищо и съм неспособен да сторя никакво зло“. Ако не вярвате на живота, повярвайте на театралната сцена. Там всички положителни персонажи от категорията „безгрижен джентълмен“ винаги се наричат само Чарлз.

Изобщо, макар Славни Чарли да беше дошъл в Дръндърнленд не повече от половин година преди описваните събития и никоой да не знаеше нищо за миналия му живот, той преспокойно успя да се запознае с най-почитаемите хора в града и да си спечели всеобщото им благоразположение. Всеки уважаван дръндърнлендец без никакво колебание можеше да му даде назаем хиляда и дори повече долара⁴, без като гаранция да му поиска нищо освен честна дума; а колкото до дръндърнлендите, за него те бяха готови буквално на всичко без никакви изключения, каквито бихме могли да си представим. Сами виждате с какви привилегии се ползва човек с името Чарлз, който притежава и съответстващата на името му предразполагаща външност, повсеместно смятана за най-добър еквивалент на писмената препоръка.

---

⁴За да разберем какво е представлявала тази сума през 1840 година в Америка, достатъчно е да кажем, че самият По изключително рядко е успявал да припечели повече от 10 долара седмично.

Вече споменах, че мистър Тукатамсън беше един от най-почитаемите хора в Дръндърнленд, всъщност просто най-богатият от тях, без каквито и да било „един от“; а Стария Славни Чарли поддържаше с него най-приятелски, кажи-речи, братски отношения. Тези възрастни джентълмени живееха къща до къща и макар мистър Тукатамсън рядко да навестваше мистър Славни, да не говорим, че нито веднъж не беше сядал на трапезата му, това изобщо не пречеше на приятелството им, защото Стария Чарли не пропускаше да навести приятеля си по три или четири пъти всеки ден, като често оставаше у тях на закуска, на чаша чай или дори на обяд, когато се изпиваше толкова вино, че направо не подлежеше на пресмятане. Чарли особено много харесваше „Шато Марго“⁵, а мистър Тукатамсън явно най-обичаше да гледа как приятелят му поглъща цели квартали от тази скъпоценна напитка. И ето че веднъж, когато приятелите се бяха доста почерпили, мистър Тукатамсън тупна Стария Чарли по рамото и каза:

– Драги ми Чарли, кълна се, че през целия си живот не съм срещал по-приятен човек от теб! И щом, да ме вземат дяволите, това вино така ти

---

⁵Едно от най-известните френски вина от серията бордо. По традиция е сред четирите най-хубави, а в години на особено добра реколта заема първо място. И по времето на По, и днес, цената на „Шато Марго“ го прави достъпно само за най-заможни ценители.

HARRY CLARKE 17

допада, че към друго не можеш дори да погледнеш, така да бъде: ще ти подаря една голяма каса „Шато Марго“... Не ми отказвай. Щом съм рекъл, така ще стане! И да изгния непогребан (мистър Тукатамсън, както виждате, имаше лошия навик да дава лекомислени и богохулни клетви, а този път направо надмина себе си, защото преди това рядко бе стигал по-далеч от „да ми се не види“ или от вече известното ни „да ме вземат дяволите“, или просто „проклето да е“), ако още довчера не пиша до града да ми доставят двойна пратка от това вино, и то от най-добрата реколта... Изобщо да знаеш: ще го получиш в най-скоро време, и то изненадващо – точно когато най-малко очакваш!

Споменавам за това щедро намерение на мистър Тукатамсън само за да докажа още веднъж сърдечните отношения между тези двама приятели, за нищо повече.

Така че в онази фатална неделна сутрин, когато стана напълно ясно, че на мистър Тукатамсън му се е случило нещо лошо, Стария Чарли, видях го с очите си, беше потресен повече от всички. Като чу, че конят се прибрал без стопанина си и дисагите, целият облян в кръв от двете рани, оставени от пистолетен куршум (който пронизал гърдите на клетото животно, макар и да не го повалил), той изведнъж преbledня като смъртта и се разтрепери като в ужасна треска, сякаш бе загубил най-близ-

кия си и любим роднина.

Отначало, изглежда, бе така смазан от мъка, че не можеше да предприеме каквото и да било или да даде на някого шо-годе разумен съвет; дори каза на останалите приятели на мистър Тукатамсън, които напиреха да го издирват, да не бързат, ами вместо това да изчакат седмица-две, дори месец-два с надеждата, че ще изплуват някои нови подробности или че може той самият да се яви лично и по най-естествен начин да обясни къде е ходил и защо е накарал коня да се прибере. Предполагам, че на всички ни се е случвало да забелязваме у някои смазани от непосилна мъка хора подобна склонност да отлагат и да изчакват нещо с надеждата да се случи чудо. Техният разум сякаш се замъглява или по-точно изпада в летаргия, те не могат да предприемат никакво действие и изобщо не искат нищо, освен да легнат и „да се потопят в мъката си“ (както експресивно, но точно се изразяват нашите по-зрели представителки на нежния пол), тоест изцяло да се отдадат на загубата си. Дръндрънлендци бяха изпълнени с уважение към ума и житейския опит на Стария Чарли, затова повечето от тях наистина стигнаха до извода, че сега наистина е най-добре да изчакат, докато не „изплуват някакви нови подробности“, както ги беше формулирал въпросният достоен джентълмен. И сигурно щяха да го направят, ако в цялата

работа не се беше намесил племенникът на мистър Тукатамсън, един младеж, който водеше доста лекомислен живот, ползваше се с незавидна репутация, а на това отгоре имаше неприятен характер. Този неукротим роднина (за ваше сведение фамилията му беше О'Вехториймън) не искаше и да чуе за отлагане на работата, напротив, яростно отстояваше необходимостта веднага да тръгнат да издирват „тялото на злодейски убития чичо“. Точно така се изрази той и мистър Славни веднага и съвсем уместно забеляза, че това звучи „странно, да не кажем повече“. Думите на Стария Чарли направиха много силно впечатление на тълпата и един от дръндрънлендци веднага попита как точно младият мистър О'Вехториймън се е сдобил с толкова подробности за изчезването на богатия си роднина, та рискува така директно и недвусмислено да нарича чичо си жертва на „злодейско убийство“. След това веднага се разпали доста напрегнат спор и размяна на резки формулировки, отчасти между всички присъстващи, но предимно между самия Стар Чарли и О'Вехториймън, което всъщност не беше нищо ново, защото през последните три-четири месеца двамата никак не се разбираха; веднъж нещата дори опряха дотам, че О'Вехториймън запрати Стария Чарли в класически нокдаун, защото си бил позволил прекалено много да се разпорежда в техния, тоест на О'Вехториймън и чичо

му дом. Казват, че тогава мистър Славни проявил неимоверна сдържаност и християнско отношение към ближния си. Той стана от пода, отупа се, но дори не се опита да отвърне на младежа по начина, по който бе оскърбен. Вярно, че от устните му се отрониха думи в смисъл: „ще дойде ден, когато ще си го получиш тъпкано“, но само толкова – израз, който, както сами разбирате, беше повече от естествен изблик на гняв, при дадените обстоятелства не означаваше нищо особено и напълно несъмнено веднага бе забравен дори от този, който ги изрече.

Във всеки случай в настоящия момент въпросът не беше в това (всички са съгласни, че споменатият епизод изобщо няма отношение към случая), а в настойчивите стремежи на племенника веднага да организира издирването на чичо си, нещо, което приканваните от него жители на градчето в крайна сметка решиха да предприемат. Нека поясним: всъщност първо те решиха да действат така, както се бяха разбрали помежду си и с О'Вехториймън. Ясно е, че това не беше най-добрата стратегия. Що за приумица навред да се разпратят отделни малки групи, всяка от които да дири следите на изчезналия, като по този начин се осигури най-прецизно претърсване на местността! Но, за щастие, Стария Чарли успя да ги убеди (вече не знам по какъв начин, защото бляскавата му аргументация някак се е изтрила от спомените ми) и в цялата пагубна

нецелесъобразност на въпросния план. Най-малкото доказва го на всички освен на О'Вехториймън, затова бе решено, че издирването ще бъде възможно най-внимателно, независимо че няма да е бързо и че ще се извършва именно *en masse*, и то под ръководството на Стария Чарли.

И скоро гражданите се увериха, че са направили правилния избор. Че няма и не биха могли да си пожелаят по-добър водач от Стария Чарли, известен с наистина орловия си поглед. Но макар той да водеше отряда си из такива гъсталаци и такива незнайни пътеки, за каквито никой от коренните дръндърнлендци понятие си нямаше, макар да надничаше из всички горски кътчета, леговища на животни, едва ли не миши дупки и така да мина цяла седмица, резултатът беше нулев. От мистър Тукатамсън не се намери никаква следа. Всъщност фразата „никаква следа“ не бива да се разбира буквално. Защото следи имаше, и то оставени от копитата на коня (подковите му бяха белязани по особен начин) и личеше, че клетият стар Тукатамсън е стигнал на около три мили от Дръндърнленд по главния път за към съседния град. После следите се отклоняваха към пътеката през малката горичка, която беше с половин миля по-пряка. По тях издирвателната група стигна до малко заблатено езерце, почти скрито в къпинака. Тук те се губеха. Но явно се беше водила някаква борба, след което голямото

тяло с доста по-големи от човешките размери и тегло е било влачено от пътеката към въпросното езерце. Претърсиха с канджи целия водоем (той не беше дълбок), и то на два пъти, но нищо не намериха и натъжени, понечиха да си тръгнат, когато може би самото провидение подсказа на мистър Славни мисълта да го източат. Предложението беше прието с единодушно и радостно одобрение, всички побързаха да похвалят Стария Чарли за мъдрата му изобретателност и работата закипя. Понеже мнозина от дръндрънлендци, допускайки възможността, че ще трябва да изравят труп, си бяха взели белове, нещата свършиха много бързо и се увенчаха с пълен успех. Когато дъното се оголи, макар и не докрай, всички видяха в тинята черна велурена жилетка и веднага почти всички я разпознаха като дреха на мистър О'Вехториймън. Жилетката беше изпокъсана и изцапана с кръв, но много от присъстващите се сетиха, че са виждали с нея младежа точно сутринта, когато беше заминал и изчезнал мистър Тукатамсън; а други граждани със същата увереност заявиха, че през цялото останало време него ден мистър О'Вехториймън е носил съвсем друга жилетка. Но – което е по-важно – сред събралите се тук дръндрънлендци не се намери нито един, който да е виждал, когато и да било след фаталния ден, мистър О'Вехториймън да носи въпросната жилетка.